

29. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 40. 28 арк.
30. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 48. 4 арк.
31. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 64. 48 арк.
32. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 30. 26 арк.
33. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 41. 10 арк.
34. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 44. 30 арк.
35. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 15. 105 арк.
36. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 65. 12 арк.
37. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 4. 62 арк.
38. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 56. 78 арк.
39. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 8. 32 арк.
40. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 5. 9 арк.
41. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 12. 74 арк.
42. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 71. 8 арк.
43. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 13. 105 арк.
44. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 16. 26 арк.
45. ДАСО. Ф. Р-60. Оп. 1. Спр. 39. 50 арк.
46. ДАСО. Ф. Р-970. Оп. 1. Спр. 14. 54 арк.
47. ДАСО. Ф. Р-970. Оп. 1. Спр. 18. 97 арк.
48. ДАСО. Ф. Р-970. Оп. 2. Спр. 3. 111 арк.
49. ДАСО. Ф. Р-970. Оп. 2. Спр. 4. 58 арк.
50. *Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. Сумська область / АН У РСР. Ін-т історії; Голов, редкол.: П. Т. Тронько (голова) та ін. -К: Голов, ред. УРЕАНУРСР, 1973. -695 с*

Опанащук П. В. (Житомир)

**ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
РЕДАКЦІЙНОГО КОЛЕКТИВУ ГАЗЕТИ «НОВА РАДА»
(1917-1919 рр.)**

Засоби масової інформації завжди були важливим фактором формування громадської думки. Напередодні лютневої революції на українських землях виходило лише 6 українських друкованих видань. І лише в 1917 р. їх кількість зросла до 106 [2]. Одним із таких видань, які допомагали читачам орієнтуватися в швидкому перебігу революційних подій, стала щоденна газета «Нова Рада», яка виходила Києві з 25 березня 1917 р. до лютого 1919 р.

До вивчення преси періоду революційних подій 1917-1919 рр. вже зверталися такі вітчизняні дослідники, як А. Животко, І. Крупський, В. Гутковський [3], Г. Рудий та ін. Важливим джерелом з історії видання газети «Нова Рада» також є спогади Є. Чикаленка [4].

Є. Чикаленко, який протягом 1906-1914 рр. видавав газету «Рада», зазначав, що на початку 1917 р. «особливо відчувалася відсутність української преси, яка давала б тон, напрям і до голосу якої прислухалося б громадянство». Саме тому він почав готувати документи для відновлення закритої в 1914 році газети під назвою «Нова Рада». Видання газети здійснювалося за підтримки «Товариства підмоги українській літературі, науці і штуці», членами якого були колишні співробітники «Ради» В. Леонтович, С Єфремов, Ф. Матушевський, І. Шраг, П. Стебницький та М. Грушевський [4, с 11]. Установчий капітал газети формувалася з коштів Товариства Українських Поступовців, видавництва Час, а також з особистих коштів Євгена Чикаленка. Редагували «Нову Раду» Андрій Ніковський і Сергій Єфремов [2].

Події 1917 року дали потужний поштовх формуванню та подальшому інституційному становленню політичних партій на українських землях. У зв'язку з цим гостро постало питання політичної орієнтації «Нової Ради». Є. Чикаленко у своїх спогадах зазначав про пропозицію лідера самостійницького напрямку М. Міхновського долучитися до фінансування газети за умови отримання власної частки серед її власників, а отже, й отримання впливу на її редакційну політику. Цю пропозицію було розглянуто на засіданні ради «Товариства підмоги українській літературі, науці і штуці», на якому за співпрацю з самостійними висловились лише Є. Чикаленко та С Єфремов. Таким чином, через побоювання видавців, що українське суспільство ще не достатньо готове до ідей незалежності й що це може відштовхнути від передплати значну частину потенційних читачів, самостійникам не вдалося перетворити «Нову Раду» на платформу для пропагування власних політичних ідей [4, с 11-12]. Врешті-решт «Нова Рада» виступала як офіційний орган Української партії соціалістів-федералістів, хоча нерідко її називають друкованим органом Центральної Ради. Поряд із тим редакція намагалася дотримуватися загального суспільно-політичного характеру.

У вступній редакційній статті першого числа «Нової Ради», яке побачило світ 25 березня 1917 р., значилося: «*Пристаємо до видання щоденної газети в дуже й дуже тяжких та невідповідних умовах технічних. Ясно, що тепер не можна задовольнити українське громадянство ні цим розміром, ні цією технікою видання. Проте час не терпить зволікання Отже випускаємо*

газету в надії, що зовсім незабаром пощастить організувати ширше й з технічного боку краще впорядковане періодичне видання» [1]. 15 травня 1917 р. на засіданні Центральної Ради було задоволене прохання редактора газети «*Нова Рада*» А. Ніковського про виділення для редакції шести кімнат на Інститутській вулиці, в помешканні колишньої губернаторської канцелярії.

Газета складалася з чотирьох сторінок великого формату. У шапці видання зазначалося, що газета «*політична, економічна й літературна*», «*виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят*». На першій шпальті друкувалися передові статті, звіти, огляди важливих суспільно-політичних подій та оголошення. Також у газеті друкувалися важливі законодавчі рішення, протоколи засідань Центральної та Малої Рад, Всеукраїнських робітничих, військових, селянських з'їздів, Універсалів Центральної Ради, програм партій та інших документів, що й досі залишаються важливим історичним джерелом.

Співробітники й автори «*Нової Ради*» складали політичну та культурну еліту тогочасної України. Зокрема, регулярно публікувалися в ній С. Єфремов, М. Грушевський, П. Стебницький, А. Ніковський, Є. Чикаленко та інші провідні представники української інтелігенції того часу.

Після гетьманського перевороту 29 квітня 1918 р. видання газети «*Нова Рада*», як і низки інших друкованих органів, тимчасово було призупинено згідно з розпорядженням міністра внутрішніх справ гетьманського уряду. Відновилося видання часопису лише 9 травня 1918 р. У період Гетьманату загалом спостерігалось розширення мережі української преси. Однак при цьому газети, особливо українські, такі як «*Нова Рада*», стали об'єктом суворої цензури й прискіпливої уваги гетьманських чиновників. З приходом до влади в листопаді 1918 р. Директорії редакційний колектив «*Нової Ради*» продовжив свою діяльність, виражаючи інтереси патріотично налаштованих кіл українського суспільства.

7 лютого 1919 р. більшовики вдруге захопили Київ, внаслідок чого Директорія Української Народної Республіки залишила Київ. Після цього газета «*Нова Рада*» припинила своє існування.

Отже, редакційний колектив газети «*Нова Рада*» впродовж усього періоду своєї діяльності послідовно відстоював ідеї свободи слова, стояв на позиціях демократичного розвитку

українського суспільства. Висвітлення на сторінках газети актуальних суспільно-політичних подій справило значний вплив на зростання національної свідомості українського народу.

Список використаних джерел та літератури

1. Від редакції//*Нова Рада*. -1917. - 25 березня.
2. Гнесь О. С *Українська революція на шпальтах газети «Нова Рада» (1917-1919)* / О. С. Гнесь [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://iounlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2200>. - Заголовок з екрану.
3. Гутковський В. В. *Українська преса Наддніпрянщини в національно-культурному та державотворчому процесі (друга половина XIX ст. - 1920 р.): автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України»* /В. В. Гутковський. -Львів, 2002. -18 с
4. Чикаленко Є. *Уривок з моїх споминів за 1917 р.* / Євген Чикаленко. - Прага: Видання Фонду імені Є. Чикаленка при Українському Академічному Комітеті, 1932.— 56с.